קודם הזמן הזה למה לי סד"ל כו'. וא"ת וכה"ג לא קשה למה ליה למימר דאילו חריפא לא בדקינן לה דהיינו קנדס הזמן ויש לומר דזו אף זו קתני דלא אמרי, אפילו מיבעיא דלא אמרי, אלא דהלכה כרבי דלקמן. **אלו** דברי רבי בפירקין אמרי' כל י"ב שנה ממלאת ומכאן ואילך אינה ממלאת וכפ' נערה שנתפתתה (כתובות ד' נא.) אמר דהלכה כרבי לגבי רשב"ל לבד מלגבי מילתא דהתם וכיון טוחלין (ב"ב דף קכד:) נמי פסיק הלכה כרבי מחבירו:

שהתינוק מלו בבית רבו. ואפילו אין לו רב. רגיל לגלות ולבא ומתפקח יותר:

אילימא לגדרים. וכגון בבית ב' שערות ואפ"ה נדרו נדר אם ידע למי נדר כיון שהגיע שנה לפני גדלות דמסתמא יביא ב' שערות כשיהיה בן י"ג ויום אחד כדאמר רבא לקמן חזקה הביאה שערות: **אלא** לענין עונשין. וכגון שהביא ב' שערות תוך הזמן מי חשיב גדול כמו לאחר זמן לענין חלילה וקדושין ונדרים לקיים נדרו אבי' אינו יודע למי נדר כיון שהביא ב' שערות ומיבעיא ליה אי הוי שומא אי לא:

ולכשיגדיל יבעול ויתן גט: **מתני'** בת ארח עשרה שנה ויום א' נדריה נבדקין, בת שתים עשרה שנה ויום א' נדריה קיימין, ובודקין כל שתים עשרה. בן שתים עשרה שנה ויום אחד נדריו נבדקין, בן י"ג שנה ויום אחד נדריו קיימין, ובודקין כל שלש עשרה, קודם לזמן הזה אע"פ שאמרו "יודעין אנו לשם מי נדרנו, לשם מי הקדשנו" אין נדריהם נדר ואין הקדשן הקדש, לאחר הזמן הזה אע"פ שאמרו "אין אנו יודעין לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו" נדרן נדר והקדשן הקדש: **גמ'** וכיון דתנא "בת ארח עשרה שנה ויום א' נדריה נבדקין", "בת י"ב שנה ויום א' נדריה קיימין" למה לי? סד"א בודקין לעולם, קמ"ל, וכיון דתני "בת י"ב שנה ויום אחד נדריה קיימין, בודקין כל שתים עשרה" למה לי? סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר מר "יום בשנה חשובים שנה" היכא דבדקנא ל' ולא ידעה להפלות אימא תו לא ליבדוק, קמ"ל, ולתני הני תרתי בבי: בת י"ב שנה ויום א' נדריה קיימין, ובודקין כל י"ב, בת ארח עשרה ויום א' נדריה נבדקין למה לי? איצטריך, סד"א סתמא בשתים עשרה בעיא בדיקה, בארח עשרה לא בעיא בדיקה, והיכא דחזינן לה דחריפא טפי מיבדקה בארח עשרה, קמ"ל. קודם הזמן הזה... ואחר הזמן הזה למה לי? סד"א הג"מ היכא דלא קאמרי אינהו אבל היכא דקאמרי אינהו נסמוך עליהן, קמ"ל. ת"ר אלו דברי רבי ר"ש בן אלעזר אומר דברים האמורים בתינוקת בתינוק אמורים, דברים האמורים בתינוקת אמורים, א"ר חסדא מ"ט דרבי דכתיב ויבן ה' [אלהים] את הצלע מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר מבאיש, ואידך הדוא מבעי ליה לכדריש לקיש דאמר ריש לקיש משום ר"ש בן מנסיא ויבן ה' [אלהים] את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם מלמד שקלעה הקב"ה לחוה והביאה אצל אדם הראשון שכן בכרכי הים קורין לקלעיתא בנייתא, ור"ש בן אלעזר מ"ט? אמר רב שמואל בר רב יצחק מתוך שהתינוק מצוי בבית רבו נכנסת בו ערמומית תחלה. איבעיא להו תוך זמן כלפני זמן או כלאחר זמן, למאי הלכתא אי לגדרים לאו כלפני זמן דמיא, ולאו כלאחר זמן דמיא אלא לעונשין מאי? רב ור' חנינא דאמרי תרוייהו תוך זמן כלפני זמן ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי דאמרי תרוייהו תוך זמן כלאחר זמן, אמר רב נחמן בר יצחק אי וזאת לפנים בישראל מחיב רב המנונא אחר זמן הזה אע"פ שאמרו "אין אנו יודעים לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו" נדריהם נדר והקדשן הקדש תוך זמן כלפני זמן אמר ליה רבא אימא רישא קודם הזמן הזה אע"פ שאמרו "יודעים אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו" אין נדריהם נדר ואין הקדשן הקדש הא תוך זמן כלאחר זמן? ולא היא, רבא קטעי-הוא סבר רב המנונא ממשנה יתירה קרייך ואדדייק מסיפא לידוק מרישא, ולא היא, רב המנונא מגופא דמתניתין קא דייק הא לאחר זמן היכי דמי אי דלא אייתי שתי שערות, קטן הוא, אלא לאו דאייתי שתי שערות

ולטעמא

והא דתני ליה תנא דמתני' למידק מינה לענין עונשין הא תוך הזמן כלפני הזמן דלי לענין נדרים לא כלפני זמן ולא כלאחר זמן: **מגופא דמתני' דייק**. דלא מתוקמא אלא כשהביא שתי שערות ואפ"ה לא חשיב ליה גדול עד לאחר זמן והשתא ליכא למיפרך לידוק מרישא דהא לא דייק מידי דבין רישא ובין סיפא לגופא אינמריך לענין נדרים דלא תימא הני מילי היכא דלא קאמרי אינהו אבל היכא דאמרי אינהו ט' כדאמר לעיל ומיהו מגופא דסיפא שמענין דעד דמטו לאחר זמן בטיגין יודע להפלות ואם אינו יודע להפלות (ד) ⟨ואפילו הביא ב' שערות לא אם הוא דגיהו נדרו נדר מחמת אשות בלא הפלאה: **קטן הוא**. ואמאי נדרו נדר הא לאו בחזקה גדול הוא כל זמן שלא הביא ב' שערות ומופלא שמוך לאם אמי לא הוי ידע לשם מי נדר ומהיכא היתי דנדרו נדר: **אלא לאו כשהביא**. ומשום הכי נדרו נדר אע"ג דאין ידע להפלות דהא גדול הוא:

ולטעמא

מתני' בת ארח עשרה שנה ויום א' נדריה נבדקין. וכל שתים עשרה שנה ויום אחד נדריה קיימין, ובודקין כל שתים עשרה. **בן שתים עשרה שנה ויום אחד נדריו נבדקין, בן י"ג שנה ויום אחד נדריו קיימין, ובודקין כל שלש עשרה, קודם לזמן הזה אע"פ שאמרו "יודעין אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו" אין נדריהם נדר ואין הקדשן הקדש, לאחר הזמן הזה אע"פ שאמרו "אין אנו יודעין לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו" נדרן נדר והקדשן הקדש**: **גמ'** וכיון דתנא "בת ארח עשרה שנה ויום א' נדריה נבדקין", "בת י"ב שנה ויום א' נדריה קיימין" למה לי? סד"א בודקין לעולם, קמ"ל, וכיון דתני "בת י"ב שנה ויום אחד נדריה קיימין, בודקין כל שתים עשרה" למה לי? סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר מר "יום בשנה חשובים שנה" היכא דבדקנא ל' ולא ידעה להפלות אימא תו לא ליבדוק, קמ"ל, ולתני הני תרתי בבי: בת י"ב שנה ויום א' נדריה קיימין, ובודקין כל י"ב, בת ארח עשרה ויום א' נדריה נבדקין למה לי? איצטריך, סד"א סתמא בשתים עשרה בעיא בדיקה, בארח עשרה לא בעיא בדיקה, והיכא דחזינן לה דחריפא טפי מיבדקה בארח עשרה, קמ"ל. קודם הזמן הזה... ואחר הזמן הזה למה לי? סד"א הג"מ היכא דלא קאמרי אינהו אבל היכא דקאמרי אינהו נסמוך עליהן, קמ"ל. ת"ר אלו דברי רבי ר"ש בן אלעזר אומר דברים האמורים בתינוקת בתינוק אמורים, דברים האמורים בתינוקת אמורים, א"ר חסדא מ"ט דרבי דכתיב ויבן ה' [אלהים] את הצלע מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר מבאיש, ואידך הדוא מבעי ליה לכדריש לקיש דאמר ריש לקיש משום ר"ש בן מנסיא ויבן ה' [אלהים] את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם מלמד שקלעה הקב"ה לחוה והביאה אצל אדם הראשון שכן בכרכי הים קורין לקלעיתא בנייתא, ור"ש בן אלעזר מ"ט? אמר רב שמואל בר רב יצחק מתוך שהתינוק מצוי בבית רבו נכנסת בו ערמומית תחלה. איבעיא להו תוך זמן כלפני זמן או כלאחר זמן, למאי הלכתא אי לגדרים לאו כלפני זמן דמיא, ולאו כלאחר זמן דמיא אלא לעונשין מאי? רב ור' חנינא דאמרי תרוייהו תוך זמן כלפני זמן ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי דאמרי תרוייהו תוך זמן כלאחר זמן, אמר רב נחמן בר יצחק אי וזאת לפנים בישראל מחיב רב המנונא אחר זמן הזה אע"פ שאמרו "אין אנו יודעים לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו" נדריהם נדר והקדשן הקדש תוך זמן כלפני זמן אמר ליה רבא אימא רישא קודם הזמן הזה אע"פ שאמרו "יודעים אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו" אין נדריהם נדר ואין הקדשן הקדש הא תוך זמן כלאחר זמן? ולא היא, רבא קטעי-הוא סבר רב המנונא ממשנה יתירה קרייך ואדדייק מסיפא לידוק מרישא, ולא היא, רב המנונא מגופא דמתניתין קא דייק הא לאחר זמן היכי דמי אי דלא אייתי שתי שערות, קטן הוא, אלא לאו דאייתי שתי שערות

ולטעמא

והא דתני ליה תנא דמתני' למידק מינה לענין עונשין הא תוך הזמן כלפני הזמן דלי לענין נדרים לא כלפני זמן ולא כלאחר זמן: **מגופא דמתני' דייק**. דלא מתוקמא אלא כשהביא שתי שערות ואפ"ה לא חשיב ליה גדול עד לאחר זמן והשתא ליכא למיפרך לידוק מרישא דהא לא דייק מידי דבין רישא ובין סיפא לגופא אינמריך לענין נדרים דלא תימא הני מילי היכא דלא קאמרי אינהו אבל היכא דאמרי אינהו ט' כדאמר לעיל ומיהו מגופא דסיפא שמענין דעד דמטו לאחר זמן בטיגין יודע להפלות ואם אינו יודע להפלות (ד) ⟨ואפילו הביא ב' שערות לא אם הוא דגיהו נדרו נדר מחמת אשות בלא הפלאה: **קטן הוא**. ואמאי נדרו נדר הא לאו בחזקה גדול הוא כל זמן שלא הביא ב' שערות ומופלא שמוך לאם אמי לא הוי ידע לשם מי נדר ומהיכא היתי דנדרו נדר: **אלא לאו כשהביא**. ומשום הכי נדרו נדר אע"ג דאין ידע להפלות דהא גדול הוא:

ולטעמא

ולכשיגדיל יבעול ויתן גט: **מתני'** בת ארח עשרה שנה ויום א' נדריה נבדקין, בת שתים עשרה שנה ויום א' נדריה קיימין, ובודקין כל שתים עשרה. בן שתים עשרה שנה ויום אחד נדריו נבדקין, בן י"ג שנה ויום אחד נדריו קיימין, ובודקין כל שלש עשרה, קודם לזמן הזה אע"פ שאמרו "יודעין אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו" אין נדריהם נדר ואין הקדשן הקדש, לאחר הזמן הזה אע"פ שאמרו "אין אנו יודעין לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו" נדרן נדר והקדשן הקדש: **גמ'** וכיון דתנא "בת ארח עשרה שנה ויום א' נדריה נבדקין", "בת י"ב שנה ויום א' נדריה קיימין" למה לי? סד"א בודקין לעולם, קמ"ל, וכיון דתני "בת י"ב שנה ויום אחד נדריה קיימין, בודקין כל שתים עשרה" למה לי? סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר מר "יום בשנה חשובים שנה" היכא דבדקנא ל' ולא ידעה להפלות אימא תו לא ליבדוק, קמ"ל, ולתני הני תרתי בבי: בת י"ב שנה ויום א' נדריה קיימין, ובודקין כל י"ב, בת ארח עשרה ויום א' נדריה נבדקין למה לי? איצטריך, סד"א סתמא בשתים עשרה בעיא בדיקה, בארח עשרה לא בעיא בדיקה, והיכא דחזינן לה דחריפא טפי מיבדקה בארח עשרה, קמ"ל. קודם הזמן הזה... ואחר הזמן הזה למה לי? סד"א הג"מ היכא דלא קאמרי אינהו אבל היכא דקאמרי אינהו נסמוך עליהן, קמ"ל. ת"ר אלו דברי רבי ר"ש בן אלעזר אומר דברים האמורים בתינוקת בתינוק אמורים, דברים האמורים בתינוקת אמורים, א"ר חסדא מ"ט דרבי דכתיב ויבן ה' [אלהים] את הצלע מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר מבאיש, ואידך הדוא מבעי ליה לכדריש לקיש דאמר ריש לקיש משום ר"ש בן מנסיא ויבן ה' [אלהים] את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם מלמד שקלעה הקב"ה לחוה והביאה אצל אדם הראשון שכן בכרכי הים קורין לקלעיתא בנייתא, ור"ש בן אלעזר מ"ט? אמר רב שמואל בר רב יצחק מתוך שהתינוק מצוי בבית רבו נכנסת בו ערמומית תחלה. איבעיא להו תוך זמן כלפני זמן או כלאחר זמן, למאי הלכתא אי לגדרים לאו כלפני זמן דמיא, ולאו כלאחר זמן דמיא אלא לעונשין מאי? רב ור' חנינא דאמרי תרוייהו תוך זמן כלפני זמן ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי דאמרי תרוייהו תוך זמן כלאחר זמן, אמר רב נחמן בר יצחק אי וזאת לפנים בישראל מחיב רב המנונא אחר זמן הזה אע"פ שאמרו "אין אנו יודעים לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו" נדריהם נדר והקדשן הקדש תוך זמן כלפני זמן אמר ליה רבא אימא רישא קודם הזמן הזה אע"פ שאמרו "יודעים אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו" אין נדריהם נדר ואין הקדשן הקדש הא תוך זמן כלאחר זמן? ולא היא, רבא קטעי-הוא סבר רב המנונא ממשנה יתירה קרייך ואדדייק מסיפא לידוק מרישא, ולא היא, רב המנונא מגופא דמתניתין קא דייק הא לאחר זמן היכי דמי אי דלא אייתי שתי שערות, קטן הוא, אלא לאו דאייתי שתי שערות

ולטעמא

[יבמות כ.]

[תגיגה ג:]

[לעיל ע"ח ומ"מ]

נדרים סח.ע"ב שבת לב. ע"ב עיזכין מא. ע"ב

[יבמות]

תוספי הרא"ש

אלו דברי ר' בוחתיה ק"ל בפרק פי שבת גבי בת יד שנה שמכרה בגפי אביה. ופריך תלמודא ולישלח ליה בת י"ב שנה ויום אחד ולקבל גמי בשמעתין קאמר רבא כל י"ב מסאנת ורולכת לה ובפרק אע"פ ובפ' יש נוחלין אמרינן הלכה כר' מחבירו:

מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר מבאיש. פירוש הקרים בה בינה יותר מבאיש: שותינוק מצוי וכו'. ואפי' אין לו רב תניל למואולצאת עם בני אדם ומתפקח יותר ואפי' אין תיגל כלל אין תולדתו משתנית מאבותיו ואבות אבותיו: תוך זמן כלאחר זמן. ומופלא סמוך לאיש הוי לעולם שנת אחת סמוכה לגדלות בין סיהר לחביא בין איהר לחביא:

וזאת לפנים בישראל. פי' ריב"ל היה לוי כראמרינן בפ' כל הבשר [דף קי ע"ב] ר' מאשא בריה דר' יהושע בן לוי הוה. כלומר אותם שהם ישראל אמרו לפנים:

תגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' וסימנין וחלת לפנים כיצרלא. עיין לקמן מכרלא"מ דף ח ע"ב:

תגהות הב"ח

(ה) גמ' רב ור' הגיגה: (ב) רש"י ד"ה בת ח"מ וכו' מדמני ליה: (ג) ד"ה וחלת לפנים וכו' ל"ח שמו של רב ר"ב ולי נראה ר"נ ורבי חגיגה בגימטר' בשרלא"ל. ועוד: (ד) ד"ה מגופא וכו' להפלות חסי: